

København den 1.9.2023

Til Uddannelses- og forskningsminister Christina Egelund

Cc: Folketingets Uddannelses- og forskningsudvalg

Anmodning om et møde om lex.dk

Kære Christina Egelund

Det var med store forventninger, at vi på Danmarks nationalleksikon, lex.dk, imødeså regeringens finanslovsudspil, men desværre blev vi slemt skuffede.

For de studerende og undervisere er det helt afgørende, at der findes et sted, hvor man kan søge troværdig viden, formidlet på dansk og med et dansk perspektiv. Og for forskningsinstitutionerne og den enkelte forsker, er det helt afgørende, at der findes muligheder for at formidle forskning inden for alle videnskaber på dansk. Tallene taler deres eget sprog: Lex.dk har i dag mere end 600 forskere tilknyttet og næsten 2 millioner månedlige besøg. Hvoraf en meget stor del er unge under 30 år. Lex.dk er i løbet af få år blevet Danmarks største site for forskningsformidling. Men at sikre så stort et samlet rum for troværdig, forskningsbaseret information er ikke en kommercielt bæredygtig forretning. Det kræver statslig finansiering.

Lex.dk blev etableret i 2019 med finansiering fra Kulturministeriet. Cambridge Analytica-skandalen i årene forinden havde rystet verden. Med ét havde internettet og tech-giganterne mistet deres uskyld. Man indså, at det er nødvendigt at sikre både studerende og borgerne adgang til troværdig information.

I Danmark førte det til, at Gyldendal og G.E.C. Gads Fond sammen med landets 8 universiteter og Det Danske Sprog- og Litteraturselskab besluttede sig for at etablere lex.dk. Lex.dk skulle være et værn mod fake news og misinformation.

Gyldendal og Gads Fond bidrog med Den Store Danske, Trap Danmark og 11 andre opslagsværker, som man ville stille kvit og frit til rådighed for den danske befolkning. Med gaven, som androg en værdi af ca. 800 millioner kr., fulgte en forventning til fællesskabet: Det danske samfund skulle betale for driften og vedligeholdelsen. Folketingets partier tog imod invitationen og sikrede grundfinansieringen via en finanslovsbevilling fra Kulturministeriet. Et meget smukt og stærkt privat-offentligt partnerskab blev etableret: Mellem Gyldendal og Gads Fond, der stillede rettighederne til rådighed, universiteterne, der bidrog med forskere, som skulle skrive nye og opdatere eksisterende artikler, Det Danske

Sprog- og Litteraturselskab, der gav adgang til Den Danske Ordbog fra lex.dk, og staten, der skulle betale for driften og vedligeholdelsen.

Der var tale om et håbefuldt eksperiment, for ville der være interesse? Ville projektet skabe værdi for borgerne og samfundet?

Det ved vi nu, at det i den grad gjorde.

År for år vokser besøgstallene med 30 %, og lex.dk har - som nævnt ovenfor - i dag tæt ved 2 millioner besøg hver måned. Glædeligt nok kommer en meget væsentlig del af besøgene fra studerende, unge under 30 år, hvor også kendskabet til lex.dk er størst. Og tilliden i befolkningen til lex.dk er stor: 63 % af brugerne siger, at de stoler på det, de finder på lex .dk.

Lex.dk er en succes, ikke mindst på uddannelsesinstitutionerne, som også alle bakker op om lex.dk. Ikke mindst efter fremkomsten af en lang række platforme, baseret på kunstig intelligens. Teknologi, der kan medføre store landvindinger, men som også er et wakeupcall, der tydeliggør nødvendigheden af, at vi som samfund tager et ansvar. Der var tale om rettidig omhu fra alle involveredes side, da lex.dk blev etableret.

Vi er meget glade for den store politiske og folkelige opbakning, som vi møder, og taknemmelige for den eksisterende finanslovsfinansiering fra Kulturministeriet, men desværre er lex.dk underfinansieret og det undrer os at Uddannelses - og forskningsministeriet ikke er involveret.

Det koster 20 millioner kroner om året at drifte og holde lex.dk opdateret. Og i 2024 og 2025 har lex.dk fået en bevilling på 10 millioner kr. årligt. Hidtil har vi helt ekstraordinært fået driftsmidler fra flere fonde, men det kan vi ikke regne med fremover. Og findes der ikke en løsning, må vi reducere væsentligt i lex.dk igen. Og spørgsmålet er så, om projektet overhovedet giver mening: Danmarks nationaleleksikon kan ikke være delvist opdateret og næsten korrekt, når det skal kunne være et værn mod fake news og misinformation.

Set i det lys er det overraskende og meget skuffende for os, at regeringen ikke har medtaget den nødvendige finansiering i sit finanslovsudspil. Det vil derfor være nyttigt med et møde, hvor vi sammen kan drøfte situationen. For den er alvorlig.

De bedste hilsner

Niels Elers Koch

Professor, dr.agro., dr.h.c.

Bestyrelsesformand, lex.dk